

Kirjaamo
Maa- ja metsätalousministeriö,
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

27.05.2010

Lausunnon antaja
Vilja-alan yhteistyöryhmän luomutyöryhmä

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön esittämiin kysymyksiin:

- mitkä ovat edustamanne tahon mielestä suurimmat ongelmat luomualalla
- miten ne tulisi mielestänne ratkaista
- miten luomutuotteiden markkinointiongelmien ratkaiseminen
- miten luomualan tulisi toimia, jotta kysyntä ja tarjonta saataisiin kohtaamaan

Luomuvilja-alan keskeiset ongelmat ja niiden ratkaisut

1. Kulutus on Suomessa liian pientä. Alalta puuttuu isoja vahvoja brändejä ja selkeä viestintä luomun eduista. Luomu on Suomessa heikosti tuotteistettu ja brändätty. Liian harva valitsee luomua.

Kulutuksen pienuus vaikuttaa menekinedistämisen vähäisyyteen, joka johtaa sektorin pienuuteen ja pieneen osuuteen kokonaistuotannosta. Raaka-aineen saatavuus on epäsäännöllistä ja vaikuttaa kotimaiseen kysyntään, jolloin raaka-aineen saatavuus korvautuu tuonnilla, mikä ei ole kotimaisen luomuvilja-alan kehittämisen kannalta toivottavaa.

Kaupalla on merkittävä rooli menekinedistämisessä. Mikäli tarjontaketju toimii ja sen tuotteet ovat laadukkaita, menekinedistämiseen voidaan panostaa. Toimintatapa edellyttää koko ketjun yhteistyötä ja tämän tueksi olisi hyvä saada resursseja tuotteiden ja imagon kehittämiseen ja sitä kautta kysynnän kasvattamiseksi ja lisähinnan saamiseksi lopputuotteista.

Jatkojalostajan kannalta olisi tärkeää saada tuottamansa tuote hyvämaineisen ja vetovoimaisen brändin alle, kuten esim. Edam-juusto, jotta kuluttajien olisi helppoa ja turvallista ostaa se.

2. Raaka-aineen kysyntä ja tarjonta eivät kohtaavat
Luomuviennistä n. 90 % tapahtuu luomuviljasektorilta. Sektorin tavoite on saada kotimainen tuotanto ohjattua kotimaiseen jalostukseen. Ongelmana tämän hetkessä tuotannonohjauksessa on hintaodotus, joka estää tiloja myymästä raaka-ainetta jalostuksen maksukyvyyn mukaisesti. Tarvitaan yhteisiä ponnisteluja markkinoiden tasapainottamiseksi ja maksukyvyyn kohentamiseksi, joilla ketjun kilpailukykyinen toimivuus varmistetaan.

3. Markkinainformaation hankinta markkinahäiriöiden ehkäisemiseksi
Alan kasvaessa tuotantomäärät ja viljelyalat lisääntyvät, eivätkä ole enää niin arkoja häiriöille. Tarvitaan rahaa ja resursseja markkinainformaation saamiseksi ketjun käyttöön. Esimerkiksi Nielsenin kuluttajapaneeli tutkii luomumarkkinoiden taloudellista suuruutta, myyntikanavia sekä tuotteiden hintakehitystä suhteessa tavanomaisiin

tuotteisiin. Tutkimus on kallis yksittäiselle yritykselle, mutta se on kallis myös ketjun ostettavaksi. Tämän tyyppinen tieto pitäisi olla suomalaisten yritysten ja ketjujen käytettävissä yhteiskunnan taholta automaattisesti.

Elintarvikeketjuissa tarvitaan säännönmukaisia kuluttajatutkimuksia, joissa selvennetään kuluttajien käyttäytymisperusteita. Nämä tutkimukset osoittavat faktoja ja lisäarvotekijöitä, mistä kuluttajat ovat kiinnostuneita ja mitkä asiat myyvät parhaiten. Tutkimukset auttavat jalostuksen suunnittelussa sekä hinnoittelussa. Vastaavasti tutkimustuloksiin perustuvalla ketjun yhteisellä kehittämisellä on paremmat mahdollisuudet onnistua. Lisäksi tarvitaan tietoa kansainvälisiltä markkinoilta kysynnästä ja tarjonnasta. Tämä tieto kehittää ketjutoiminnan ennustettavuutta.

4. Tutkimuksen, neuvonnan ja koulutuksen vähäiset varat

Luomututkimukseen tulee panostaa, jotta saadaan ratkaisuja ajankohtaisiin ongelmiin luotettavasti. Tutkimuksen tulee ohjautua elintarvikeketjujen tarpeiden mukaan. Esimerkiksi luomun lisäarvon tutkiminen on tarpeellista, jotta viestintä kuluttajalle voidaan perustaa faktoihin. Luomututkimuksen pitäisi osallistua laaja-alaisiin elintarvikeketjun tutkimushankkeisiin, joissa ei tutkita pelkästään luomua, jotta syntyy vertailutietoa ja löydetään luomun vahvuuksia. Tutkimuksen tulee linkittyä myös opetuksen ja neuvonnan kanssa. Neuvonta vie alkutuotantoon niitä asioita, joita ketju katsoo tarpeelliseksi.

5. Yksittäisen tilan viljantuotanto saattaa olla luomua, vaikka kotieläimet eivät ole luomussa,

Tila käyttää käytännön syistä luomuviljan tavanomaisten kotieläintensä ruokintaan, vaikka se voisi myydä viljansa luomuna. Luomuviljasta pitäisi voida maksaa hintaa, jolla luomuvilja saadaan jatkojalostuksen käyttöön. Lisäksi tarvitaan valkuaiskasviteknikan ja eläinten kotimaisiin valkuaislähteisiin perustuvan ruokinnan kehittämistä yksimahaispuolella, sekä investointitukien kohdistamista luomukotieläintiloille.

Yhteenveto

Ketjun pitää voida itse asettaa omat tavoitteensa toimintansa kehittämiseksi ja keinojen etsiminen tavoitteisiin pääsemiseksi tulee tapahtua luomuviljaketjussa. Alan kehittäminen pitää tapahtua kuluttajien ja markkinoiden lähtökohdista.

VYR luomutyöryhmän puolesta

Päivi Tähtinen